C U R T E A D E A P E L B Ă L Ţ I

Dosarul nr.21rji-1033/2023 Judecătoria Edineț sediul Briceni
Judecător: Aurelia Andronache

D E C I Z I E
În numele Legii

04 octombrie 2023 mun. Bălți
Colegiul penal al Curții de apel Bălți
În componența:
Președintele de ședințe: Ion Talpa
Judecătorii: Oxana Mironov și Svetlana Șleahtițki

a judecat în ședință publică, în ordine de recurs, recursul avocatului Serghei Culicov în interesele condamnatului Cebanevici Ion declarat împotriva încheierii Judecătoriei Edineț sediul Briceni din 19 iulie 2023, privind admiterea plângerii condamnatului Cebanevici Ion împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție, care conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale,

după expunerea esenței cauzei de către judecătorul-raportor, ținând cont de argumentele invocate în recurs, în raport cu materialele cauzei şi prevederile legii în vigoare, Colegiul penal,-

C O N S T A T Ă :

La data de 29 mai 2023 în cadrul Judecătoriei Edineț, sediul Briceni a fost înregistrată plângerea lui Cebanevici Ion împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale. În motivarea plângerii condamnatul a invocat că se deține în Penitenciarul nr. 2 Lipcani în perioade 06.12.2022 – 06.02.2023, 21.03.2023 – până în prezent, în condiții inumane, și anume: nu se respectă norma spațiului locativ; celule populate cu diferite insecte; apa potabilă de calitate rea; lipsa mașinilor de spălat; lipsa locului special pentru uscarea hainelor; lipsa sistemului de ventilare; iluminarea celulei insuficientă.

Condamnatul Cebanevici Ion solicită să fie constatat faptul încălcării condițiilor de detenție, fiind deținut în Penitenciarul nr. 2 Lipcani, cu reducerea pedepsei.

Prin încheierea Judecătoriei Edineț sediul Briceni din 19 iulie 2023, s-a admis plângerea condamnatului Cebanevici Ion împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale.

S-a constatat faptul că, Cebanevici Ion a fost deținut în perioade 05 decembrie 2022 - 06 februarie 2023, 21 martie 2023 - 21 iunie 2023, în Penitenciarul nr. 2 Lipcani, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în total o perioadă de 145 (una sută patruzeci și cinci) zile, în calitate de condamnat.

În condițiile art. 473/4 alin. (4) CPP, s-a redus pedeapsa lui Cebanevici Ion, cu 14 (paisprezece) zile pentru 140 (una sută patruzeci) zile, în care acesta s-a aflat în detenție, în

Penitenciarul nr. 2 Lipcani, cu calculare a 1 (unu) zile de reducere pentru 10 (zece) zile de detenție.

În privința perioadei rămase de 5 (cinci) zile, calculate în condițiile art. 473/4 alin.(4) CPP, care nu pot fi reduse, au fost lăsate în continuare la termenul de executare a pedepsei.

Termenul pedepsei definitive stabilită lui Cebanevici Ion Sava, născut la 16.01.2001, prin încheierea judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 23 mai 2023, în baza art. 84 alin. (4) Cod penal cu închisoare pe un termen de 04 (patru) ani, s-a redus cu 14 (paisprezece) zile.

S-a obligat administrația Penitenciarului nr. 2 Lipcani să înlăture condițiile precare de detenție, stabilindu-i un termen de 15 zile, după expirarea căruia instituția penitenciară informează instanța de judecată despre executarea încheieri.

La 27 iulie 2023, avocatul Culicov Serghei în interesele condamnatului Cebanevici Ion, nefiind de acord cu soluția instanței de fond, conducându-se de prevederile art.art. 437-451, 472, 473/3-473/4 Cod de pr.penală, a contestat-o cu recurs, solicitând admiterea lui cu casarea parțială în latura admiterii integrale a plângerii cu reducerea în condițiile art. 473/4 alin. (4) Cod de pr.penală a pedepsei lui Cebanevici Ion cu calcularea a 3 (trei) zile de reducere pentru 10 (zece) zile de detenție în calitate de condamnat.

În motivarea recursului, se invocă faptul că, instanța de fond nu a argumentat în mod plauzibil modul de calculare a reducerii termenului de pedeapsă lui Cebanevici Ion prin prisma art. 473/4 alin. (4) Cod de pr.penală, în condițiile în care cel din urmă a fost și este deținut în condiții care lasă de dorit fără a se deosebi sau putea fi determinată după anumite gradații, provocând suferințe fizice cât și psihice față de condamnat, drept rezultat consideră oportun de a fi redus lui Cebanevici Ion pedeapsa stabilită cu calcularea a 3 (trei) zile de reducere pentru 10 (zece) zile de detenție în calitate de condamnat.

La data de 18 august 2023, prin înștiințarea Curții de Apel Bălți cu nr.18904, prin prisma art. 447 alin. (1) Cod de pr.penală, s-a comunicat participanților la proces că, recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezența părţilor la proces, tot odată în vederea examinării cauzei sub toate aspectele procedurale, prin esența art. 447 alin. (2) Cod de pr.penală, sa comunicat subiecților vizați în speță posibilitatea de a depune referință asupra recursului formulat împotriva încheierii Judecătoriei Edineț sediul Briceni din 19 iulie 2023, respectiv până la data examinării cauzei careva referință în sensul dat nu au parvenit, astfel instanța de recurs a considerat posibil examinarea cauzei în baza materialelor prezente la dosar.

Verificând argumentele invocate de recurenți în raport cu materialele prezentate instanței de recurs, Colegiul în ordinea art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) Cod pr. penală, va respinge recursul avocatului Serghei Culicov în interesele condamnatului Cebanevici Ion declarat împotriva încheierii Judecătoriei Edineț sediul Briceni din 19 iulie 2023, păstrând neschimbată hotărârea atacată.

Conform prevederilor art. 448 Cod procedură penală, (1) Judecând recursul, instanţa verifică legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanţa de recurs.

În temeiul prevederilor art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) Cod procedură penală, Judecând recursul, instanţa adoptă una din următoarele decizii: respinge recursul, menţinând hotărârea atacată, dacă: *recursul este nefondat.*

În motivare Colegiul reține, că remediul național preventiv și compensator a perioadei detenției în condiții de penitenciar contrar prevederilor art. 3 CEDO și a jurisprudenței CEDO, a fost pus în aplicare la 01.01.2019 prin Legea nr. 272 din 29.11.2018 pentru modificarea şi completarea unor acte legislative, garantându-le condamnaților ce își execută pedeapsa în

instituțiile penitenciare din țară, reducerea termenului ei în conformitate cu legislația procesual penală în vigoare.

Urmare a adoptării cadrului legal intern, CtEDO a respins ca inadmisibile, mai multe cerințe formulate de condamnați referitor la despăgubiri pentru condițiile precare de detenție, reiterând în cauza Drăniceru vs RM din 12.02.2019, că având în vedere noul remediu preventiv și compensatoriu pentru condițiile inadecvate de detenție, instituit în Republica Moldova în baza Legii nr.163 din 20 iulie 2017 (în vigoare din 1 ianuarie 2019) și a Legii nr. 272 pentru modificarea Codului de procedură penală, acesta în principiu ar putea remedia în mod adecvat încălcările Convenției provocate de anumite condiții precare de detenție. Cu toate acestea, Curtea subliniază că această concluzie nu va prejudicia în niciun fel o eventuală reexaminare, după caz, a chestiunii cu privire la eficiența remediului respectiv în funcție de deciziile pronunțate de către instanțele naționale și a executării lor efective, ea păstrându-și competența de ultim control cu referire la plângerile formulate de către eventualii reclamanți care vor epuiza căile de recurs interne disponibile.

De asemenea, Curtea a considerat că odată cu punerea în aplicare a legii nominalizate, remediul național intern ar putea a priori a fi considerat efectiv pentru contestarea condițiilor proaste de detenție în Republica Moldova, fiind disponibil persoanelor condamnate sau plasate în arest preventiv, precum și persoanelor eliberate din detenție, cu condiția respectării termenelor prevăzute de către noile prevederi interne și cu referire la caracterul compensator al remediului. În contextul dat, reclamantul trebuie să beneficieze de noul remediu, în vederea obținerii la nivel național a recunoașterii violării și, după caz, a unei despăgubiri adecvate. Iar dacă el nu o va obține la nivel național, va avea posibilitatea adresării la CtEDO cu o nouă cerere în termen de șase luni după epuizarea căilor ordinare de recurs intern, Curtea rezervându-și posibilitatea examinării coerenței dintre jurisprudența instanțelor naționale cu propria sa jurisprudență, precum și eficiența remediului atât în teorie, cât și în practică.

Astfel încât, Colegiul atestă că în accepțiunea prevederilor art.473/2 alin.(5) Cod pr. penală, plângerea condamnatului Cebanevici Ion din 29.05.2023 a fost depusă în termen.

Colegiul statuează, că prima instanță corect a reținut, că la stabilirea reduceri pedepsei în perioada deținerii sale în P -2 Lipcani, condamnatul Cebanevici Ion s-a deținut în condiții unde celule populate cu diferite insecte, inconvenientele create fiind relativ semnificative. Mai mult, Penitenciarul nr. 2 Lipcani este un penitenciar în care funcționează mai multe sectoare, dintre care și sectorul nr. 2, unde inclusiv și lui Cebanevici Ion în intervalul de timp de la 06:00 până la 22:00 a fost acordat dreptul să se deplaseze liber în limitele teritoriului sectorului separat. În acest context se reține că, Consiliului pentru Prevenirea Torturii, nu susține opina că, o abatere minoră de la minimumul standardelor poate fi considerată, în sine, ca fiind tratarea inumană și degradantă a deținutului atâta timp, cât se pot găsi și alți factori de atenuare, cum ar, fi în special, faptul că, deținuții sunt în măsură să petreacă o cantitate considerabilă de timp în fiecare zi în afară celulelor (în ateliere, cursuri sau alte activități). Examinarea criteriului „spațiul acordat fiecărui deținut" prin prisma art. 3 CEDO urmează a fi efectuat cumulativ cu alți factori, care contribuie aprecierea detenției, ca fiind inumană și degradantă sau infirmarea acestui fapt. Mai mult, potrivit raportului privind respectarea drepturilor și libertăților omului în Republica Moldova în anul 2022 nu s-a constatat că în P-2 Lipcani plafonul de detenție este depășit.

Ca urmare, luând în considerație totalitatea efectelor cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale ale condamnatului Cebanevici Ion, precum și intensitatea, gravitatea și durata încălcării, ținând cont de principiile proporționalității și echității, instanța just

a considerat necesar oportun și rezonabil de reduce pedeapsa condamnatului, calculându-se de la 1 zile de reduceri pentru 10 zile de detenție în condiții precare calculate cumulativ.

De rând cu aceasta, Colegiul notează dispozițiile art.473/4 alin.(1) Cod pr. penală, potrivit cărora, la evaluarea condițiilor de detenție, instanța de judecată dă apreciere atât probelor prezentate de părți, cât și rapoartelor instituțiilor naționale și internaționale în domeniu.

Astfel, Colegiul penal consideră că, dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul Cebanevici Ion pe parcursul detenției sale în Penitenciarul nr.2 Lipcani, au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și au atins pragul de severitate contrar art.3 din Convenţie, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarele vizate.

Respectiv, în respingerea argumentelor din recurs formulate de către avocatul Serghei Culicov în interesele condamnatului Cebanevici Ion referitor la modul de calculare a reducerii pedepsei prin prisma art. 473/4 Cod de pr.penală, Colegiul ține a specifica faptul că, la capitolul dat nu a găsit careva incertitudini de a interveni și a modifica soluția judiciară, or instanța de fond a dat deplină eficiență prevederile art. 473/4 alin.(4) Cod pr. penală, prin calcularea a unei zile de reducere pentru fiecare zece zile de detenție în penitenciarul nominalizat, în condiții contrare art. 3 a Convenției, deoarece din analiza comparativă a condițiilor de detenție din alte instituții penitenciare din RM, cum ar fi P-13 Chișinău și P-11 Bălți, denotă un nivel satisfăcător al condițiilor de detenție în P-2 Lipcani.

Astfel ținând cont de cele nominalizate supra, adică suferințele avute de către Cebanevici Ion în cadrul executăriii pedepsei penale în cadrul P-2 Lipcani, Colegiul constatarea justă a încălcării lui Cebanevici Ion a condițiilor de detenție, care conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale precum și aplicarea corectă de către instanță a prevederilor art. 473/4 alin. (4) Cod pr. penală, prin calcularea a unei zile de reducere pentru fiecare zece zile de detenție în Penitenciarul nr. 2 Lipcani, în perioadele de referință, în condiții contrare art. 3 a Convenției, unde Cebanevici Ion și-a executat pedeapsa penală, bazându-și în acest sens soluția pe cadrul legal intern, modificat prin legea procesual penală în vigoare din 01.01.2019, care la dispoziția art. 469 alin. (1) pct. 17/1) stabilește posibilitatea verificării în cadrul executării pedepsei penale a condițiilor de detenție, despăgubindu-i pe condamnați prin reducerea ei conform art. 473/2 alin. (4) Cod pr. penală, în cazul în care acestea sunt contrare garanțiilor acordate de art. 3 a Convenției.

În continuarea celor expuse, Colegiul ține a sublinia că, reducerea stabilită de instanța de fond este una adecvată și suficientă, bazată pe o justă și echitabilă apreciere a circumstanțelor de fapt și pe o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre prejudiciul cauzat și recompensa instituită, și care va avea efectul compensatoriu.

Respectiv, constatând motivarea instanței a fi una plauzibilă, Colegiul o preia în tot și o însușește, ceea ce este în corespundere cu jurisprudența CEDO în cauza Albert vs. România din 16.02.2010, potrivit căreia, instanțele naționale deși au obligația să-și motiveze deciziile, acest fapt totuși nu impune acordarea unui răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk vs Olanda, 19 aprilie 1994, pct. 61), pentru respectarea caracterului echitabil a procesului, fiind necesar ca instanța internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să examineze chestiunile esențiale supuse atenției sale.

Reieșind din cele expuse, Colegiul penal reține caracterul neîntemeiat a argumentelor invocate în recursul formulat de către avocatul Serghei Culicov în interesele condamnatului

Cebanevici Ion, fapt pentru care îl va respinge, păstrând neschimbată soluția instanței de fond ca fiind una întemeiată și motivată.

În corespundere cu art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) Cod pr. penală, Colegiul penal,

D E C I D E :

Recursul avocatului Serghei Culicov în interesele condamnatului Cebanevici Ion, declarat împotriva încheierii Judecătoriei Edineț sediul Briceni din 19 iulie 2023, privind admiterea plângerii condamnatului Cebanevici Ion împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție, care conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, se respinge ca nefondat, încheiere care se menține fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței: **Ion Talpa**

Judecători: **Oxana Mironov**

Svetlana Șleahtițki